

Zeitschrift: Beiträge zur nordischen Philologie
Herausgeber: Schweizerische Gesellschaft für Skandinavische Studien
Band: 54 (2014)

Artikel: Gibt es den Elch? : Aufsätze 1969-2011 zur neueren skandinavischen Lyrik = Fins elgen? : Essays 1969-2011 om nyere skandinavisk lyrikk
Autor: Baumgartner, Walter
Kapitel: Gibt es den Elch?
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-858041>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 08.02.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Gibt es den Elch?

Sikten avtar. Skodde i rå snø. Sus men ingen lyder. Er elgen der? Eller har den passert? Eller har den aldri vært? Vi ser ingen spor. Men er dét noe bevis?	Die Sicht nimmt ab. Nebel im nassen Schnee. Ein Sausen aber keine Laute. Ist der Elch in der Nähe? Ist er vorbei gegangen? Oder hat es ihn gar nie gegeben? Wir sehen keine Spuren. Aber was beweist das?
--	--

Jan Erik Vold er ingen jeger. En elgjeger vet når elgen er der. Han ser den skarpt i kikkerten og så skyter han den. Elgen er hans bytte.

Jan Erik Vold er en skiløper. Veien er målet.

Skiløperen lar tankene sveive, pusle og tumle mens han går og går (f. eks i Nordmarka, fra Mylla til Oslo). Mekanisk etter hvert, svett og litt mør i kroppen, på en både kroppslig og åndelig måte „selbstvergessen“ glir han avgårde – jeg snakker om et dikt som står i en bok med tittelen *Tolv meditasjoner*. Iblant ser han spor etter dyr. Men tankene kan ta form uten å ta utgangspunkt i synlige og ytre spor.

Kommer det skodde, blir alt forandret. Det føles litt mystisk i begynnelsen, spennende. Det kribler i maven. Men fortsetter sikten å avta, og begynner den våte snøen å kladde under de tunge skiene, da blir man redd. Okay, man bare fortsetter å gå; ennå kan man se løypa (hvis det er i Nordmarka, da).

Men hva fins det ved siden av løypa? Og foran, der den forsvinner i skodden? Tankene sveiver. Fantasien leker. Noe ulmer.

Skiløperen leker med tanken på det HELT ANDRE. Det demoniske: TRUSSELEN, FIENDEN. Det fantastiske og utopiske: LYKKEN. Noe uten spor, dessuten „sus men ingen lyder“ – det er det numinøse, muligheten av en GUDS tilstedeværelse, nå eller for lenge siden. Skiløperen er norsk, alt dette stiger opp i bevisstheten hans som et bilde, som ELGEN.

„Elgen“ står grammatikalsk i bestemt form, på tysk: der Elch. Det er ikke en eller annen bestemt og tilfeldig virkelig elg, en av dem jegeren pleier å ha i kikkerten. Den hadde da satt dype spor i den våte snøen. Eller er sporet visket ut av tåka? Mest sannsynlig er det at denne „Elgen“ her bare dukket opp i tankene, den fins bare som et spørsmål. Elgen går gjennom skiløperens liv og landskap uten andre spor enn et tankeavtrykk, som et svimlende eller kilende fantasma, den blir stående som et urolig og/eller lykkelig glimt, en insisterende men ikke helt utformet idé. Den usynlige, ikke helt tilstedeværende elgen er en *poetisk* realitet.

Den ble til under en skitur eller i en drøm om en skitur, og den ble stående foran oss som et dikt.

„Elgen“ er dikterens og hans leseres utbytte.

Jan Erik Vold er ingen jeger, han er en lyriker.¹

¹ Diktet er fra Jan Erik Vold, *Tolv meditasjoner*, Oslo 2002. Jan Erik Vold, *Zwölf Meditationen*. Aus dem Norwegischen von Walter Baumgartner, Frauenfeld 2008. Jan Erik Vold har skrevet en hel diktsamling med tittelen *Elg*, Oslo 1989.